

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö

Rådets möte (sysselsättning och socialpolitik) den 21-22 juni 2018

Information om dagordningspunkt

Nummer: 5

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU (första behandlingen). Interinstitutionellt ärende: 2017/0085(COD)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt. Rådet förslås anta en allmän inriktning.

Dokumentbeteckning: Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on work-life balance for parents and carers and repealing Council Directive 2010/18/EU- General approach; 8 June 2018, 9829/18 EMPL305, SOC379, GENDER20, SAN180, CODEC 987

Tidigare dokument: *Kommissionens förslag till direktiv den 26 april 2017 KOM (2017) 253 slutlig 2017/0085 (COD), ordförande kompromissförslag den 27 oktober 2017 13398/17 EMPL 493 SOC 651 GENDER 31 SAN 359 CODEC 1619, den 13 november 2017 13990/17 EMPL 530 SOC696 GENDER34 SAN396 CODEC 1738, den 8 januari 2018 5067/18 EMPL1,SOC1, GENDER1, SAN1, CODEC1, den 22 januari 2018 5265/18 EMPL 5, SOC 6, GENDER2, SAN 13, CODEC 32, den 13 februari 20186041/18 EMPL 31, SOC45, GENDER 5, SAN53, CODEC 175, den 27 april 2018 8193/18 EMPL 150, SOC 203, SAN 122, CODEC 595, den 18 maj 2018 EMPL 183,*

SOC 237, GENDER 12, SAN 142, CODEC 729, Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on work-life balance for parents and carers and repealing Council Directive 2010/18/EU- General approach; 1 June 2018, 9323/18 EMPL 242, SOC306, GENDER14, SAN160, CODEC 851, Lägesrapport EPSCO den 1 december 2017 2017 14280/17 EMPL 545 SOC 719 GENDER 36 SAN 412 CODEC 1798 IA 183

Faktapromemoria: Direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare: 2016/17:FPM88.

Datum för tidigare samråd med EU-nämnden: Frågan behandlades i EU-nämnden inför EPSCO den 1 december 2017.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet har skett den 20 juni och den 17 oktober 2017.

Information om förhandlingarna har lämnats till arbetsmarknadsutskottet den 19 september 2017, den 27 mars 2018, socialutskottet den 19 september och 21 november 2017 samt till socialförsäkringsutskottet den 21 september, den 28 november 2017 och den 18 januari, den 3 och 31 maj 2018.

Förslagets innehåll

Den 26 april 2017 presenterade kommissionen ett paket av åtgärder för att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och möjligheter för föräldrar och andra med omsorgsansvar att bättre förena arbetsliv med privatliv kopplat till den sociala pelaren. En av åtgärderna är förslaget till ett nytt minimidirektiv om balans i arbetslivet avsett att ersätta det nuvarande föräldraledighetsdirektivet, 2010/18/EU. Kommissionens ursprungsförslag innebär möjligheter till ledighet för föräldrar och anhörigvårdare och att denna ska vara förenad med ersättning som utgår vid sjukdom.

- pappaledighet i samband med ett barns födelse i minst tio arbetsdagar,
- föräldraledighet för respektive förälder i minst fyra månader som kan tas ut till dess ett barn är minst tolv år,
- ledighet för arbetstagare i fem dagar per år för att vårda anhöriga (vid allvarlig sjukdom eller en situation där den anhörige är beroende av

omsorg på grund av funktionsnedsättning eller allvarligt medicinskt tillstånd).

I det fall det finns möjlighet att överföra ledighetsrätt mellan föräldrarna föreslås att minst fyra månader ska vara reserverade för respektive förälder. Det lämnas vidare ett förslag om flexibla arbetsformer som ger arbetstagare med barn upp till 12 år, samt arbetstagare som måste vårda en anhörig rätt att be om möjlighet att få arbeta på distans, gå ner i arbetstid eller förändra förläggningen av arbetstiden. Arbetsgivare ska överväga och besvara sådana förfrågningar och avslag ska motiveras skriftligen. Förslaget innefattar också skydd mot uppsägning och rätten att få tillbaka samma arbete eller arbete med motsvarande villkor efter ledighet eller förfrågan om flexibla arbetsförhållanden enligt förslaget.

Tidigare estländska ordförandeskapets behandling resulterade i en lägesrapport. Det bulgariska ordförandeskapet har delvis byggt vidare på denna och lämnat ett antal kompromissförslag. Ordförandeskapet har den 8 juni 2018 lämnat ett kompromissförslag till allmän inriktning. Enligt förslaget ska arbetstagarbegreppet uttryckas som i nu gällande direktiv, dvs med referens till nationell rätt. Åldersgränsen för föräldraledighet föreslås fastställas av medlemsstaterna, kommissionen föreslog rätt till ledighet tills barnet är 12 år. Antalet reserverade månader för vardera föräldern föreslås sänkas från kommissionens förslag om fyra månader till två månader. Ledighet för vård av anhörig ska gälla vid allvarligt medicinskt skäl. Medlemsstaterna ska själva definiera vad som är allvarligt medicinskt skäl. De fem dagarnas ledighet för vård av anhörig ändras till att istället lämna till medlemsstaterna att definiera utformningen. Pappaledighet föreslås för tio arbetsdagar. Förtydliganden har skett i syfte att visa att det är medlemsstaternas kompetens att definiera vem som är pappa, mamma och förälder. Ingen ersättning föreslås för ledighet för vård av anhörig, och för föräldraledighet och pappaledighet öppnas för alternativa sätt för medlemsstaterna att bestämma om ersättning jämte kommissionens förslag. Vad gäller flexibla arbetsformer har åldersgränsen sänkts så att det gäller föräldrar med barn upp till åtta år istället för tolv år.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet kan ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till allmän inriktning och vid behov vara flexibla

för förslag som på ett övergripande sätt skapar mer handlingsutrymme för medlemsländerna i linje med vad som framgår av ståndpunkten nedan.

Regeringen välkomnar det övergripande syftet med förslaget, att säkra genomförandet av principen om jämställdhet mellan män och kvinnor vad gäller tillträde till och förutsättningar i arbetslivet.

Målsättningen för förhandlingen är att öka jämställdheten mellan kvinnor och män såväl i Sverige som i EU:s övriga medlemsstater. För att nå dit blir den närmare utformningen av förslagets bestämmelser viktig. En utgångspunkt ska vara att värna de flexibla och välfungerande strukturer, regelverk och system avseende rättigheter rörande föräldraledighet, föräldraförsäkring, ledighet och ersättning för vård av närstående, diskriminering och arbetsmiljö för arbetstagare i Sverige. Förslaget bör förtydligas eller utformas på så sätt att det framgår att det är förenligt med nationella myndighetsstrukturer. En utgångspunkt är att direktivet ska värna nationell kompetens och vara förenligt med den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Regeringen avser verka för att möjligheten att definiera arbetstagarbegreppet på nationell nivå inte inskränks genom förslaget.

Direktivet är ett minimidirektiv som fastställer minimiskyldigheter. Det bör utformas så att det ger möjlighet för medlemsstater att ha eller att kunna införa mer långtgående och ambitiös lagstiftning på området. Möjligheten att beakta olika familjekonstellationers behov av balans i arbetslivet på nationell nivå bör inte begränsas av förslaget.

Regeringen avser verka för att direktivets bestämmelser om föräldraledighet utformas på så sätt att de medger för nationella bestämmelser om att koncentrera uttag av ledighet till småbarnsåren liksom nationella bestämmelser för att undvika att de som kommer nya eller de som kommer tillbaka till en medlemsstat med barn överkompenseras. Direktivet bör utformas så att hänsyn kan tas till perioder med föräldrapenning för att undvika överkompensation vid gränsöverskridande situationer. Regeringen avser värna befintlig svensk lagstiftning.

Regeringen avser verka för att direktivets bestämmelser om ledighet, ersättning och flexibla arbetsformer för anhängvårdare utformas så att de begränsas till att avse förutsättningarna som gäller för närståendepenning

eller att de utformas så att de möjliggör för att begränsas till vad som gäller i de olika medlemsstaterna. Regeringen anser att direktivets bestämmelser skulle behöva anpassas så att det medger nationella förutsättningar t.ex. vad gäller ersättningsnivåer och hur länge förmånen kan beviljas. Om regeringen inte bedömer detta som möjligt ska den verka för att bestämmelserna om anhörigvårdare tas bort.

En utgångspunkt i förhandlingsarbetet ska vara att heltidsarbete ska vara norm på arbetsmarknaden för både kvinnor och män.

Tidigare behandling i riksdagen

Frågan behandlades i EU-nämnden inför EPSCO den 1 december 2017.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet har skett den 20 juni och den 17 oktober 2017.

Information om förhandlingarna har lämnats till arbetsmarknadsutskottet den 19 september 2017, den 27 mars 2018, socialutskottet den 19 september och 21 november 2017 samt till socialförsäkringsutskottet den 21 september, den 28 november 2017 och den 18 januari, den 3 och 31 maj 2018.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen grundar förslaget på bestämmelserna om jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden och likabehandling av kvinnor och män på arbetsplatsen, artikel 153 (1) i EUF-fördraget. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet avser att rösta om sitt betänkande den 11 juli 2018.

Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens förslag har skickats till berörda myndigheter och arbetsmarknadens parter för synpunkter. Arbetsgivarsidan menar att målsättningen är bra men dessa frågor inte bör hanteras/detaljregleras på EU-nivå. Arbetstagersidan är i korthet mer positiva, även om LO och TCO menar att förslaget innehåller delar som riskerar motverka sitt syfte. LO och

TCO uttrycker också motstånd mot att fastställa nivå på ersättning på EU-nivå.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Se faktapromemoria.

Budgetära konsekvenser/konsekvensanalys

Se faktapromemoria.